

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
האגף לתכנון ולפיתוח
תכניות לימודים

מינהלת מל"מ
המרכז הישראלי
לחינוך מדעי וטכנולוגי
ע"ש עמוס דה שליט

הטכניון –
מכון טכנולוגי לישראל
המחלקה להוראת
הטכנולוגיה והמדעים

חושבים מוט"ב: פעילויות להקניית מיומנויות חשיבה

מחלות לב באוכלוסיות שונות בישראל

שם משימה:

השוואה – מציאת נקודות דמיון ושוני

מיומנות:

לבריאות מכל הלב

מבניות:

לאורח החיים של הפרט והחברה, ולהתפתחות המדע והטכנולוגיה
יש השפעות על הבריאות

רעיונות מדעיים:

כתיבה

תובל ברנדון
ד"ר רקפת דנאי
מיכל שוורצון

ייעוץ פדגוגי

ד"ר יעל שהרבני
רונית פרץ

ראש הפרויקט

פרופ' טלי טל

עריכה לשונית

אבשלום גינוסר

© כל הזכויות שמורות למשרד החינוך

מחלות לב באוכלוסיות שונות בישראל

קבוצות אוכלוסיה נבדלות זו מזו, בין היתר, בתכונות התורשתיות ובתרבות. לפעמים, ההבדלים בתרבות ובהתנהגות גורמים גם להבדלים בבריאות חברי הקבוצות השונות.

במשימה זו נבחן את המשותף והשונה בין מגזרים שונים בישראל בהיבטים שונים של מחלות לב.

1. מהו התקף לב? הסבירו במילים שלכם, היעזרו במידע שבעמוד 61 במבנית "לבריאות מכל הלב".
2. מהם גורמי הסיכון לחלות במחלות לב? ציינו עשרה גורמים. היעזרו במידע שבעמוד 74 במבנית "לבריאות מכל הלב".
3. בחרו 3 גורמי סיכון למחלות לב וכלי דם, שאותם הייתם בוחרים להבליט בפני בני נוער. נמקו את בחירתכם.

קראו את קטע המידע שלפניכם וענו על השאלות בהמשך.

מחלות לב בישראל – שכיחות, טיפול ומניעת מוות

מחקרים שנעשו בישראל מצביעים על שכיחות גבוהה יותר של מחלות לב באוכלוסייה הערבית לעומת האוכלוסייה היהודית. בשנת 1999, שיעור התמותה ממחלות לב היה גבוה פי 1.3 בקרב גברים ערבים לעומת גברים יהודים, ופי 1.7 בקרב נשים ערביות לעומת נשים יהודיות. בשני העשורים האחרונים חלה ירידה בתמותה מהתקפי לב בכלל האוכלוסייה, אך שיעור הירידה גדול יותר בקרב יהודים מאשר בקרב ערבים.

גברים ערבים הם בסיכון ללקות בהתקף לב פי 1.6 מגברים יהודים, ונשים ערביות – פי 2.4 מנשים יהודיות.

תופעה זו מוסברת, בין השאר, בהבדלים באורח החיים בין האוכלוסיות ובקיומם של גורמי סיכון שונים למחלות לב בכל אחד מאורחות החיים. ממחקר שמבוסס על דיווח עצמי של המשתתפים עולה, כי הערבים בישראל לוקים בסוכרת יותר מהיהודים ועוסקים בפעילות גופנית פחות מהם. שיעור המעשנים בקרב הגברים הערבים גבוה מזה שבקרב הגברים היהודים (45% לעומת 28%). עם זאת, שיעור המעשנים בקרב נשים ערביות נמוך מזה שבקרב נשים יהודיות (7% לעומת 20%). שיעור הנשים הערביות הסובלות מהשמנת יתר, גבוה משיעור הנשים היהודיות.

מחקרים הראו, כי לא קיימים פערים מהותיים בין יהודים לערבים בנוגע לידע על גורמי הסיכון ולמודעות להם, אך קיימים פערים בהרגלים ובאורח חיים. לכן, יש לפעול ליצירת מודעות רבה יותר לסיכון ולשינוי ההרגלים ואורח החיים: הפסקת עישון, תזונה נכונה, ביצוע פעילות גופנית והקפדה על טיפול הולם במקרים של סוכרת, לחץ דם גבוה ועודף כולסטרול.

מכיוון, שמידת הסיכון משתנה מאוכלוסייה לאוכלוסייה, יש צורך גם בהתאמה תרבותית של תוכניות המניעה והטיפול לקהל היעד ובהתמודדות עם גורמי סיכון בולטים באוכלוסיית היעד.

קטע המידע מעובד מתוך: ר. מחלות לב בישראל – שכיחות, טיפול ומניעת מוות

פורסם: הכנסת, מרכז המחקר והמידע, 2007. נמצא בדצמבר 2008

קישור: www.knesset.gov.il/mmm/data/docs/m01986.doc

4. לאחר שקראתם את קטע המידע, השלימו את טבלה 1: מחלות לב בישראל – השוואה בין נשים וגברים באוכלוסייה הערבית והיהודית.
- א. חישבו על קריטריונים להשוואה המתבססים על הקטע שקראתם. בדקו עם תלמיד נוסף (או קבוצת תלמידים נוספת) שלא התעלמתם מקריטריון כלשהו.
- ב. השלימו את הטבלה לפי הקריטריונים.

טבלה 1: מחלות לב בישראל – השוואה בין נשים וגברים באוכלוסייה הערבית והיהודית

אוכלוסייה יהודית		אוכלוסייה ערבית		קריטריונים להשוואה
גברים	נשים	גברים	נשים	

5. ועדה במשרד הבריאות דנה באמצעים להקטנת התחלואה והמוות כתוצאה ממחלות לב במגזר הערבי. הוועדה המליצה להפעיל תוכנית מניעה המעודדת פעילות גופנית. מדוע לדעתכם נבחרה דווקא הפעילות הגופנית כיעד לשינוי? הסבירו את החלטות הוועדה, בהסתמך על המידע שהצגתם בטבלה 1.
6. כיוון שאין בעיה של ידע ומודעות במגזר הערבי, רצוי ליצור מסגרות לעידוד פעילות גופנית. הציעו שלוש דרכים בהן ניתן לעודד פעילות גופנית.
7. *הכינו פרסומת שמעודדת את האנשים לעסוק בפעילות גופנית.
8. התייחסו לרעיון המדעי הבא: "לאורח החיים של הפרט...יש השפעה על הבריאות". אלו היבטים של אורח חיים מוצגים בקטע ואיזה השפעה יש להם על הבריאות?
9. העריכו באיזו מידה המידע המוצג בקטע אמין. השתמשו בקריטריונים שלמדתם.
10. האם הפעילות הגדילה את מודעותכם וגרמה לכם לדאוג לבריאותם של קרובים מבוגרים שלדעתכם אינם עוסקים מספיק בספורט? מה אתם מתכוונים לעשות? הסבירו מדוע.